ABDURRAHMÂN BİN MUHAMMED SERAHSÎ

Hanefî mezhebi fıkıh âlimlerinden. Künyesi, Ebû Bekr Serahsî'dir. 439 (m. 1047) senesinde vefât etti. Kâdı'l-kudât Ebû Abdullah Dâmigânî'nin talebeleri tabakasındandır. Fıkıh ilmini, Ebü'l-Hasen Kudûrî'den öğrendi. Sonra Horasan memleketlerine gitti. Ebü'l-Hüseyn Abdülvehhab bin Mensûr bin Müşterî tarafından Basra kadılığına ta'yin edildi, İbn-i Müşteri, ilim ehlini koruyan, çok yardımda bulunan, şâfiî mezhebinden bir zât idi. Serahsî Basra'ya vardığında, Ebü'l-Ferec bin Fesâbuhs vezir idi. Züs-Se'âdet lakâbıyla tanınmış olup, faziletli ve edîb bir zât idi. Serahsî, Basra'ya kadı olarak gönderilince, ilk gün henüz onu tam tanıyamamıştı. İlimdeki derecesini görmediği için, onu oraya ta'yin eden İbn-i Müşterî'ye mektûp yazarak şöyle dedi. Keşke buraya garîb ve fakir bir zâtı göndermeseydiniz. Burada; sayılı, zengin ve âlim kimseler vardır. Bu mektûb, onu ta'yin eden İbn-i Müşteri'ye varınca, mektûbu yanındakilere gösterip, onun, ilimdeki ve dindeki üstünlüğünü vezire bildirmek, anlatmak gerekiyor dedi. Orada bulunanlar, onun anlatılmaya ve övülmeye hiç ihtiyâcı yok. Onu anlayıp i'tirâf etmeleri gecikmez. Şimdi anlayamadılarsa da, yakında onun büyüklüğünü anlayacaklar, dediler. Gerçekten ertesi gün vezirden Serahsî'nin üstünlüğünü anladıklarını ve önceki mektûplarından dolayı özür dilediklerini bildiren bir mektûp geldi. Vezir Ebü'l-Ferec, onun üstünlüğünü anlayınca, çok izzet ve ikramda bulundu. Ebü'l-Ferec âlimlere ve ilim ehline çok hürmet ve yardım eden bir zât idi. Serahsî, iki defa Basra kadılığına ta'yin edildi. İlk ta'yininden bir müddet sonra, kendi isteği ile ayrıldı. Sonradan ikinci defa bu vazîfeye ta'yin edildi. Zühd ve takvâsıyla meşhûr olup, vefât edeceği günün gecesi, yatsı namazının abdesti ile, sabaha kadar namaz kıldı. Sabah namazını da kıldıktan sonra vefât etti. Tekmilet-üt-tecrid ve Muhtasar adlı eserleri vardır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üs-Seniyye fî terâcim-il-Hânefiyye cild-2, v. 51b, 52a

2) El-Cevâhir-ül-mudıyye fî terâcimil-Hânefiyye v. 80 a, b

3) Esmâ-ül-müellifîn 1/516

4) Mu'cem-ül-müellifîn 5/174